

Február
2021
ročník XXXV
číslo 1

BEĽENSKÉ NOVINKY

NEZÁVISLÝ DVOJMESAČNÍK OBCE BEĽÁ NAD CIROCHOU

PRIPRAVUJE KOMISIA PRE KULTÚRU PRI OBECNOM ZASTUPITEĽSTVE BEĽÁ NAD CIROCHOU
www.belanadcirochou.sk, mail: dominoplus66@gmail.com, kontakt: 0905 407 944

V TOMTO ČÍSLE NOVÍN NÁJDETE:

Pôstne obdobie a Veľká noc	1	Okienko záhradkára	6
Dištančné vzdelávanie	2	Život ide ďalej	6
Čo nového v obecnom zastupiteľstve	3	Jednou vetou	7
Sčítanie obyvateľov	3	Pôstne zamyslenie	7
Testovanie – Covid 19	3	Obecná matrika informuje	7
Zlaté Beľenské ručičky V. diel	6	Škoricový baranček	7
		Z kroniky futbalu na pokračovanie...	8

PÔSTNE OBDOBIE A VEĽKÁ NOC

Pôstne obdobie v rímskokatolíckej cirkvi začína Popolcovou stredou poznačením popolom na čelo, ktorému predchádzalo sypanie popola na hlavu. Obrad sypania popola na hlavu v prvý pôstny deň sa praktizoval už od 8. storočia. Bol to obrad len pre veľkých a verejných hriešnikov, ktorí v tento deň začínali svoju cestu pokánia. Neskôr začínali svoje pokánie nielen verejní kajúcnici, ale aj ostatní veriaci a sypanie popola na hlavu sa stalo symbolom rozhodnutia nastúpiť na cestu pokánia. Koncil v Benevente ho v roku 1091 zaviedol pre celú Cirkev, pričom sypanie popola na hlavu sa nahradilo značením na čelo. Začiatkom 3. storočia sa odporúčal 1 - 2-dňový pôst pred krstom a 2 - 3-dňový pôst pred Veľkou nocou. Z tohto krátkeho pôstu sa postupne vyvinul 40-dňový pôst. Číslo 40 malo posvätný význam: Ježiš Kristus sa postil 40 dní pred svojim verejným vystúpením, 40 dní pokrývala voda zem počas potopy sveta, 40 dní sa postil Mojžiš na vrchu Sínaj, 40 dní putoval prorok Eliáš k jaskyni na vrchu Horeb, kam k nemu prišiel Boh... Kvetnou nedeľou, nedeľou utrpenia Pána, sa začína Veľký týždeň.

Posledné tri dni Veľkého týždňa – Veľkonočné trojdnie, pripomínajú udalosti nášho vykúpenia v ich historickom poradí: Kristovu smrť na Veľký piatok, Krista uloženého v hrobe na Bielu sobotu a Kristovo zmŕtvychvstanie na Veľkonočnú nedeľu.

Veľká noc je najstarším a najvýznamnejším sviatkom kresťanského cirkevného roka, počas ktorého si pripomíname umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista. Zmŕtvychvstanie – najväčší Kristov zázrak. Prežitie pôstneho obdobia a Veľkej noci je v každej rodine aj u jednotlivcov iné. Vplýva na to veľa faktorov ako vierovyznanie, zdravotný stav, úmrtie či naopak príchod nového človeka do rodiny, zamestnanie, alebo tak ako už druhý pandemická situácia.

Pôst je obdobím, keď sa máme usilovať o obrátenie, zmenu zmýšľania, máme rozjímať nad svojím životom. Tento rok sme pôst nezačali tak ako vždy, pomazaním popolom, ale aj napriek tomu by sme nemali zabúdať: „Pamätaj, že si prach a na prach sa obrátiš.“

Ing. Jana Špuntová



Pavol Mitro – krížová cesta vtesnaná do škrupinky

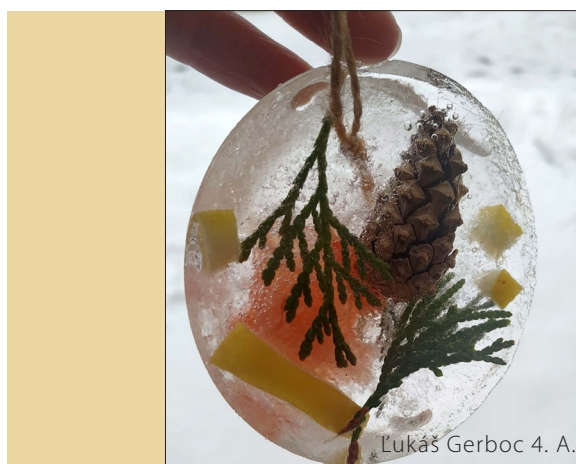
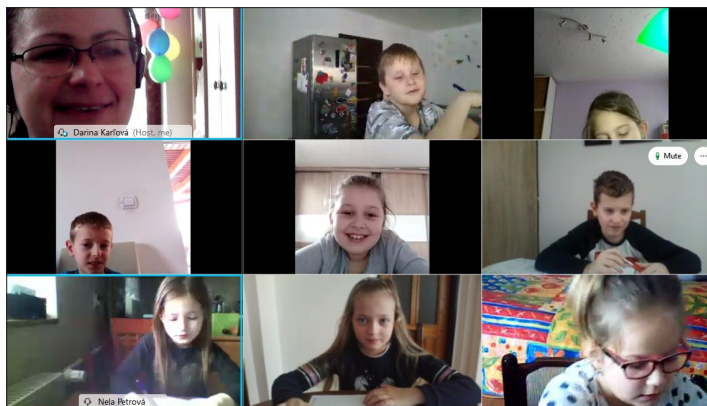
VÝSTUP NA SNINSKÝ KAMEŇ

*Výstup na Sninský kameň
sa uskutočnil 7. februára,
tentoraz individuálne.*



DIŠTANČNÉ VZDELÁVANIE

Po vianočných prázdninách sa naši mladší žiaci nevrátili do školy, ako sa očakávalo. V rámci opatrení proti šíreniu koronavírusu, bolo prerušené vyučovanie na školách. Riaditeľka našej CZŠ Mgr. Alžbeta Draganová počas tohto výnimočného režimu zabezpečila podľa podmienok a možností samoštúdium žiakov, prostredníctvom elektronickej komunikácie s pedagogickými zamestnancami školy. A tak sa aj naši žiaci ročníkov 1.- 4., spolu so staršími žiakmi, začali učiť doma. Bolo to iné učenie, ako to klasické v triede. Na počítači bolo hlavné, aby nevypadol zvuk, obraz alebo wifi signál. Nakoniec sme to zvládli a okrem testov, diktátov, cvičení, sa stihli urobiť aj iné zaujímavé úlohy, projekty, či pokusy. Na Valentína starší žiaci s učiteľkou Mgr. Komárovou vyrábali Valentínske srdiečka. Postaviť snehuliaka mali tretiaci s učiteľkou Mgr. Vajdovou. Učiteľka Gerbocová vyrábala so svojimi žiakmi ozdoby z ľadu. U druhákov s učiteľkou Mgr. Karľovou sa siala paprika, paradajky a fazuľa. Učiteľka Ing. Dunajová robila pokusy. Napr. ôsmaci urobili fotodokumentáciu a jedno video, ako z cukru vyrábať karamel. Niektorým sa cukor trochu pripálil... V ďalšom projekte s názvom „Bunka“ sa vyrábala učebná 3D



Lukáš Gerboc 4. A.

pomôcka, kde svoju šikovnosť ukázala žiačka Nina Lojanová z 8. A. V projekte „Zahrajme sa na dizajnérov“, žiaci vyrábali krabičku na zber použitých batérií z domácností. Žiaci Ondrej a Alžbeta Balážovci 5. A a 2. A, Robert a Alex Tomkovi 6. A a 3. A, Emma Hašulová 7. A, Lukáš Gerboc 4. A, Martin a Jakub Vajda 6. A a 1. A sa statočne popasovali s touto úlohou a vyrobili zaujímavé krabičky. Najkrajšia krabička sa vyberie do celoslovenského kola. Veľmi zaujímavé boli aktivity „Čo jeme cez deň“ (na raňajky, desiatu, obed, olovrant a večeru). Siedmaci vyberali správne jedlo a triedili vhodné a nevhodné potraviny. Nezabudlo sa ani na telesnú výchovu. Cvičilo sa doma, každý individuálne. Pohyb na čerstvom vzduchu, sánkovačka, guľovačka, odhrabávanie snehu, stavanie iglu či korčuľovanie, to všetko si učiteľ Mgr. Hreha prezeral na fotkách a videách. Takže ani v tomto období dištančného vzdelávania neboli žiaci pasívni a zapájali sa do nenáročných a kreatívnych úloh, ktoré mohli zvládnuť, samozrejme pod pedagogickým vedením, doma sami.

Mgr. Darina Karľová

ČO NOVÉHO V OBEČNOM ZASTUPITEĽSTVE

Od nového roka OZ poriadne nezasadalo. Podľa prijatého plánu práce sa poslanci mali zísť hneď v prvý kalendárny mesiac. Starosta však januárové zastupiteľstvo ne zvolal. Ďalšie bolo v pláne 16.2.2021. Tu sa už viac ako 1/3 z poslancov zmobilizovali a 2. februára poslali podpísanú žiadosť o zvolanie OZ na plánovaný termín. Starosta hneď na druhý poslal pozvánku, ktorou zvolal zasadnutie, no nie na plánovaný termín, ale na 10.2.2021. Na zvolané OZ poslanci prišli, to sa aj riadne začalo, starosta prečítal príhovor, no keď sa ku slovu dostali poslanci, zasadnutie narušil jeden z nespokojných občanov a výtržnosťami (nadávkami a aj fyzickým napadnutím) ho aj hneď ukončil. Ďalšie zasadnutie je v pláne 9. marca 2021. O jeho výsledkoch Vás budeme informovať v ďalšom čísle, keďže sa konalo po uzávierke.

Pred poslancami i starostom stojí veľa dôležitých nedoriešených úloh. Snáď najpálčivejšia je otázka hlavného kontrolóra, kde sa nedoriešený podpis zmluvy s novým kontrolórom ťahá takmer rok. Bez vyriešenia tejto otázky, nemôže byť schválený ani rozpočet na rok 2021. Obec tak hospodári v rozpočtovom provizóriu podľa minuloročného rozpočtu.

V roku 2021 je viacero návrhov zo strany obecného úradu i poslancov, ktorí v rámci prvopisu nového rozpočtu zaradili do plánu na tento rok viacero významných investícií. Spomenieme aspoň najväčšie z nich. Príprava dokumentácie na územné konanie a realizáciu protipovodňových opatrení, výstavba nových komunikácií – cesta Andreja Burika, časť ulice Kolajka a cesta do priemyselnej zóny, obnova už existujúcich ciest a výstavba ďalších chodníkov (Partizánska, Osloboditeľov, Drieňová, Riečna, Mlynská...), rekonštrukcia striech a fasády niektorých budov školy, výstavba zberného dvora, vybavenie a sprevádzkovanie obecnej kuchyne, rekonštrukcia cestného mosta poniže kostola, pamätník vojakom z 1. svetovej vojny na cintoríne, dokončenie vetvy a zbernej nádrže kanalizácie na ul. Osloboditeľov, zriadenie spoločenskej miestnosti pre komornejšie kultúrne akcie s knižnicou, ktoré by slúžilo na stretnutia dôchodcov, mladých či rôznych ďalších záujmových skupín a združení.

TESTOVANIE COVID – 19



Aj keď sme si už všetci mysleli, že testovania v roku 2020 bolo dosť a v spoločnosti sa proti tejto forme diagnostiky na ochorenie COVID-19 zdvíhala vlna kritiky, netušili sme, že sa to od 22.januára začne nanovo a s o to väčšou intenzitou. 19.januára vošiel totiž do platnosti COVID automat. Od tohto času sa už testovanie nenazýva plošným testovaním, s ktorým už neboli spokojní ani koalíční partneri vo vláde, ale plošným skríninom. A kto potreboval potvrdenie do práce, nemal a doteraz nemá na výber, aj keď žijeme v dedine s pomerne nízkym výskytom tohto ochorenia. Do úvahy sa ale berie štatistika za celý okres... A ten nás je neutešene striedavo čierno – bordový...

DOTERAJŠIE VÝSLEDKY PLOŠNÉHO SKRÍNINGU V NAŠEJ OBCI:

- víkend 22-24. januára 2021	zúčastnených 1 293 ľudí, z toho 11 pozitívnych,
- víkend 30-31. januára 2021	zúčastnených 1 252 ľudí, z toho 0 pozitívnych,
- víkend 6 - 7. februára 2021	zúčastnených 1 162 ľudí, z toho 4 pozitívni,
- víkend 13 -14. februára 2021	zúčastnených 1 095 ľudí, z toho 4 pozitívni,
- víkend 20 -21. februára 2021	zúčastnených 1 025 ľudí, z toho 5 pozitívnych,
- víkend 27-28. februára 2021	zúčastnených 1 077 ľudí, z toho 5 pozitívnych,
- víkend 6.- 7. marca 2021	zúčastnených 1 084 ľudí, z toho 2 pozitívni.

SČÍTANIE OBYVATEĽOV

15. 2. 2021 sa začalo Sčítanie obyvateľov aj v našej obci.

Urobte aj Vy klik pre lepšie Slovensko a rozhodnite o tom, kam sa bude uberať naša krajina, ale aj naša obec ďalších 10 rokov. Sčítať sa dokážete sami elektronicky z pohodlia Vášho domova, pričom vyplnenie formulára Vám zaberie približne **10 minút**. Sčítajte sa cez formulár na www.scitanie.sk alebo pomocou mobilnej aplikácie.

Elektronické sčítanie obyvateľov Slovenskej republiky potrvá do **31. 3. 2021**.

Ak sa obyvateľ nemôže alebo nevie sčítať sám alebo s pomocou svojich blízkych, na splnenie povinnosti sčítať sa môže využiť asistované sčítanie. To znamená, že buď obyvateľ navštívi kontaktné miesto zriadené obcou, kde ho sčíta stacionárny asistent alebo môže telefonicky požiadať o mobilného asistenta, ktorý ho navštívi doma a sčíta ho.

Vzhľadom na pandemickú situáciu a na základe rozhodnutia vlády, sa posúva termín asistovaného sčítania, aby sa chránilo zdravie všetkých zúčastnených. Asistované sčítanie sa začne od **1. 4. 2021** a potrvá najneskôr do **31.10. 2021**.

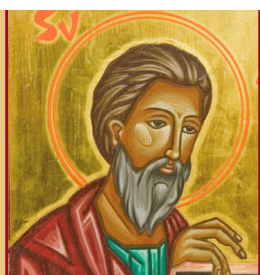
V prípade otázok zavolajte na obecný úrad na číslo **057/768 31 36** alebo na call centrum **02/20 92 49 19**, pretože aj Váš klik môže rozhodnúť.

Vopred ďakujeme všetkým obyvateľom za spoluprácu.
Obecný úrad Belá nad Cirochou



NOVÝ POSLANEC OBEČNÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Na marcovom zasadnutí obecného zastupiteľstva došlo k výmene na jednej z poslaneckých stoličiek. Obec zverejnila vo februári na úradnej tabuli oznam o zániku mandátu poslanca Ing. Mariána Bakajsu podľa §25 ods.2, písm. g) Zákona 369/1990 Zb. Na jeho miesto, podľa zápisnice miestnej volebnej komisie, nastúpil prvý náhradník do OZ – **Gabriel Čochráč**. Touto cestou sa chceme poďakovať **Ing. Mariánovi Bakajsovi** za viac ako 6 ročnú službu v poslaneckej lavici a zaželať mu hlavne veľa zdravia, šťastia a pohody v jeho osobnom i pracovnom živote.



Sv. evanjelista MATÚŠ 6:17-18

„Keď sa ty postíš, pomaž si hlavu a umy si tvár, aby nie ľudia zbadali, že sa postíš, ale tvoj Otec, ktorý je v skrytosti. A tvoj Otec ťa odmení, lebo on vidí aj v skrytosti.“

ZLATÉ „BEĽENSKÉ“ RUČIČKY V. DIEL

RUBRIKA O ŠIKOVNÝCH BEĽENOCH, KTORÍ SA VENUJÚ ZAUJÍMAVÝM KONÍČKOM A REMESLÁM

DOM PLNÝ FARBIEB

Už dlho sme sa Vám chystali bližšie predstaviť ľudového umelca, ktorého každý v Belej pozná, pretože žije a tvorí v Belej. **Pavol Mitro.** Meno, ktoré sa spája hlavne s kraslicami a maľovanými koreničkami. No to nie je ani zďaleka všetko. Ak navštívite jeho dom, ohromí vás tým, že všade, ale naozaj všade, je mnoho farieb. Je plný umeleckých výrobkov, obrazov, kraslíc, miniatúr, betlehemov, maľovaných úžitkových predmetov, ktoré vzišli z dvoch párov šikovných rúk. Prečo z dvoch? Nuž preto, lebo ako Pavol skromne hovorí, veľký podiel na jeho tvorbe má aj jeho manželka Zdenka. Častokrát je to ona, kto príde s nápadom, ktorému Pavlove zručné ruky vdýchnu život. No neostáva len pri tom. Aj ju „nakazil umelecký vírus“ a popri návrhoch pre manžela vyrába pletené košíky a iné drobné umelecké predmety z papierových trubičiek. O jej tvorbe však nabudúce.



Kto je Pavol Mitro?

Pavol je vyučený baník a okrem práce v Karvinej potom dlho nosil modrú rovnošatu na železnici. Toho roku oslávi okružlu 70-ku. Jeho mama pochádza zo stredného Slovenska. Z kúpeľných Sklených Teplíc neďaleko Žiaru n/Hronom. Aj ona inklinovala k umeniu, no nie k výtvarnému, ale pohybovému. Tancovala v Lúčnici v Bratislave. Otec sa s ňou poznal, keď tam slúžil na vojenčine. Zaujímavosťou je, že jeho prababka bola rodená francúzska. Možno odtiaľ niekde z krajiny „Montmartru“ prišli maliarske vlohy. Po francúzsky však nevie, fandí im však, keď hrajú futbal.



Foto: Jana Otriová



Kedy sa začal venovať výtvarnému umeniu?

Odmalička. Už ako chlapec v škole spolužiakom, ktorí mali ťažké a tvrdé vyrobené ruky kreslil na výtvarnej výchove výkresy. Za 25 halierov jeden. Na konci roka dával učiteľ žiakom práce naspäť. Pavlovi však neostala ani jedna. Učiteľ si všetky nechal. Zvykol chodiť aj k staršiemu umelcovi o ktorom sme už písali – k Pavlovi Onderčinovi (Juťov). Nemal to ďaleko. Majster vyrezal orlov a mladší Pavol ich vymaľoval.

ZLATÉ „BEĽENSKÉ“ RUČIČKY V. DIEL

Čo patrí do pestrej palety jeho diel?

Pavol sa do povedomia dostal maľovaním koreničiek. Je vášnivý hubár a milovník prírody. Preto na začiatku dominovali hlavne motívy húb a lesa. Neskôr prešiel aj k výrobe kraslíc, miniatúrnych betlehemov, popri tom namaľoval viacero obrazov. Na plátno, preglejku, či rovno na stenu. Dostal dokonca „zákazku“ na vymaľovanie baru Modrá lagúna, kde na stenu namaľoval jednu zo slovenských modeliek. Zvlášť cenné obrazy sú s tematikou našej obecnej histórie, kde zvečnil, ako vyzeral horný mlyn či Adolfova šmitňa. Viaceré veľkoplošné maľby zdobili rôzne plochy v obci, jedna taká ešte je v areáli Topovné, samozrejme s motívom koní. Raritou sú jeho ilustrácie v zbierke básní „Rodným chotárom“ od ďalšieho rodáka Pavla Kapráľa. Nemá jednu obľúbenú techniku, neomrzela ho doteraz žiadna. Do Vianoc sa venuje hlavne betlehemom, po Vianociach sa zameriava na kraslice.



Zdedil niekto po vás výtvarný talent?

Obaja jeho synovia v detstve a mladosti radi kreslili, neostali však pri tom. No umelecká niť sa nepretrhla, akoby sa zdalo, veľký talent na kreslenie si už na základnej škole všimli učitelia u Pavlovej vnučky Alžbety. A hoci z umeleckej školy nakoniec prestúpila na „obyčajnú - neumeleckú“, držíme jej palce, nech svoj talent zúročí a nech sa dočkáme aj od nej veľa pekných výtvarných diel.



Kde všade už boli prezentované Pavlove diela?

Pavol si už meno v umelecko-remeselných kruhoch urobil. Písali o ňom viaceré slovenské denníky, dokonca bola o ňom aj reportáž v celoslovenskej televízii. Pozývajú ho na výstavy. Do Bratislavy, Trnavy, Bardejova, Trebišova, Humenného, Sniny... Diplomy už nepočíta. Vie o svojich dielach, ktoré skončili aj v zahraničí. V Nemecku či dokonca až v USA.

Aký má nesplnený sen?

Rád by vytvoril betlehem v životnej veľkosti. Plánuje ho vysekať z pórobetónových tvárnic. Menšie projekty z pórobetónu už má za sebou. Dve takto vyrobené včely zdobia bránu garáže kamaráta poľnohospodára, ďalšie má na svojom dvore. Sova stráži pri vchodových dverách. Líška a labuť čupia v záhradke. Dom to už nevydržal. Farby sa predrali von. Všimnite si, keď budete prechádzať okolo. Ľahko dvor spoznáte. Má maľovanú poštovú schránku...

Pripravil a s Pavlom Mitrom sa o jeho tvorbe a živote porozprával PaedDr. Marek Štutika



Olejomaľba Horného mlyna

OKIENKO ZÁHRADKÁRA

Aktuálne práce v záhrade

Marec je mesiac, kedy sa práce v záhrade rozbiehajú naplno. Je to aj čas pre výsev a predpestovanie priesad paradajok. Pri všetkých výsevoch používame na to určené ľahké výsevne substráty. Mne osobne sa najviac osvedčili supresívne výsevne substráty, naočkované spórmi húb *Trichoderma harzianum* a hubami rodu *Metarhizium*, ktoré zabraňujú napadnutiu mladých klíčiacich rastlín patogénnymi hubami, ktoré nám niekedy dokážu kompletne zničiť mladé priesady. Na výsev je vhodné použiť malé pareniská, ktoré naplníme výsevným substrátom. Semienka vysievame jednotlivito do riadkov na hustejšie, jednotlivé odrody si vyznačíme štítkami s popismi. Semiačka vysievame plytko zatlačením prstom, po výseve ich jemne prihrnieme substrátom. Povrch substrátu trochu zvlhčíme vodou z rozprašovača a prekryjeme truhlík fóliou alebo sklom. Na miniparenisko umiestnime priehľadné veko. Umiestnime ich na teplé miesto, dostatok svetla do vyklíčenia nie je podmienkou. Povrch substrátu pravidelne rosíme a po vyklíčení umiestnime mladé priesady na teplé a veľmi dobre osvetlené miesto, napr. okenný parapet, ideálne na juh smerujúceho okna. Ak sa na mladých rastlinkách objavia prvé pravé listy, začneme s ich presádzaním do samostatných sadbovačov. Kříkové paradajky presádzame do sadbovačov jednotlivito, kolíkové paradajky presádzame po dvojiciach. Na presádzanie môžeme použiť univerzálny substrát s prídavkom výsevného substrátu alebo perlitu. Rastlinám pre dosiahnutie lepšej vitality pomôže aj prídavok mykorrhíznych húb, primiešaných do substrátu. Presadené rastliny dôkladne zalejeme odstátou vodou a umiestnime na teplé a dobre osvetlené miesto.

Ak by sa nám objavili pri prehnanej zálievke drobné mušky smútkivky, tak obmedzíme zálievku a v blízkosti priesad umiestnime elektrický repelent na komáre, ktorý ich spoľahlivo zlikviduje.

V ovocnom sade robíme rez jadravín, teda jabloní, hrušiek, prípadne mišpulí a dúl. Pri reze odstraňujeme najprv poškodené konáre, následne pozornosť zameriame na zahusťujúce a konkurenčné konáre. Vyhybame sa zakracovaniu letorastov, podľa možnosti odstrihávame alebo režeme celé konáre na konárový krúžok. Používame ostré a kvalitné náradie, väčšie rany môžeme ošetriť stromovým balzomom.

Ak nám to počasie a vlhkosť pôdy dovoľí, tak v záhrade vysievame skorý hrach, mrkvu, petržlen, špenát a aj reďkovky. Osiate hriadky dôkladne zakryjeme netkanou textíliou, ktorá zvýši klíčivosť a chráni drobné rastliny pred nočným chladom, prípadne aj slabšími nočnými mrazmi.



Taktiež už môžeme začať s výsadbou cibulky sadzačky. Volíme stanovište, ktoré nie je zamokrené, nebolo v jeseni vyhnojené čerstvým maštalným hnojom, ktorý cibuloviny neznášajú. Dôležité je, aby sa tam aspoň tri roky predtým nepestovali žiadne cibuloviny ako cibuľa, cesnak alebo šalotka. Do pôdy zapracujeme len trochu NPK a síranu amónneho. Cibulky vysádzame do riadkov vzdialených aspoň 15 centimetrov, vzdialenosť medzi cibulkami je 5 až 8 centimetrov. Dávame si pozor, aby sme cibulku vysádzali do pôdy takzvaným bruškom nadol. Hriadku po výsadbe môžeme zamulčovať 10 centimetrovou vrstvou slamy, čo nám ušetrí množstvo práce s odstraňovaním buriny a okopávaním.

Taktiež je potrebné sa postarať aj o na jeseň vysadený cesnak. Ten trochu prihnojíme liadkom vápenatým a pokiaľ sme ho nemali zamulčovaný hneď po výsadbe slamou, tak ho plytko okopeme.

Ešte pred tým, ako sa začnú nalievať púčiky na čerešiach, hriadku zakryjeme voľne bielou netkanou textíliou a zatažíme len po obvode tak, aby na hriadke mohol cesnak pod ňou voľne rásť. Je to nechemická prevencia pred škodcom fúzavkou cesnakovou, ktorej takto zabraňujeme, aby nakládla vajčka do pazúch mladých listov cesnaku. Textíliu odstránime až po odkvete čerešní

Ing. Ján Gajdoš

ŽIVOT IDE ĎALEJ...



Už 1. marca začali včely nosiť do úľa peľ

Nielen my ľudia sme zvyknutí na určité cykly v živote. Raz sa nám zdá, že život uteká, v inej fáze, že sa vlečie. Zvlášť intenzívne to vnímali naši predkovia, ktorých živila pôda. V lete čas utekal ako rozvodnená riava, v zime sa upokojil a spomalil, ako Níl v delte. Súčasná koronakríza však akoby nerešpektovala ani tieto rôzne, rýchlo plynúce ročné obdobia. Akoby zastavila všetko a valila na nás jednu horšiu správu za druhou. V tom celom marazme sa ku mne predsa len dostala jedna pozitívna správa...

Už sme v našich novinách písali o pánovi v zrelom veku, ktorý si nedávno zriadil včelnicu. Temer denne ho vídavam na prechádzke ku svojím „holkám“, ako ich familiárne volá. Bolo tomu tak aj v prvý marcový deň. Cestou späť sa zastavil na káve. Hoci je skorá jar, neodolal a nazrel do úľa. Teplé slniečko mu to dovolilo. Včielky už pilne pracujú. Matka Kráľovná dávno ploduje (kladie vajčka), o čom svedčí zaviečkovaný plod. A včieky, čuduj sa svete, nosia peľ. Čudoval sa z čoho. Veď nič nekvitne. Kto z nás si všimol, že liesky už začínajú kvitnúť v polovici februára? A hneď za nimi vrbý? Viem, nehýria farbami. Sú také nenápadné, ako takmer všetky podstatné veci. Liesok a vrb sa koronakríza nedotkla. Život ide ďalej.

A ešte jeden dôkaz. Napísal mi SMS aj jeden mladý, začínajúci včelár z našej obce. V jeden teplejší slnečný februárový deň mu z úľa vyleteli včely. Pýtal sa, či je to zázrak. Odpovedal som mu, že je. Každoročne sa opakujúci. Mám pre Vás potešujúcu správu. Život naozaj ide ďalej.

PaedDr. Marek Štutika

JEDNOU VETOU

Aj v januári (25.1.) a februári (4. 2.) došlo na ulici Staničnej k výverom kanalizácie. Od decembra je to za krátku dobu už po 3-krát.

Zomrela najstaršia občianka našej obce – Anna Haburajová. Storočnice, ktorú by oslávila na budúci rok sa nedožila. Česť jej pamiatke.

Po tragickej autonehode pri vjazde do našej obce od Zemplinských Hámrov vyhasol ďalší, iba 19 ročný mladý život.

Pôstne zamyslenie

„Aby zmaximalizovali pravdepodobnosť vlastného prežitia a úspešnosť rozmnožovania, primáti si vyvinuli tendenciu hovoriť klamstvá, ako aj schopnosť ich odhaliť“ začína sa štúdia forenzej psychologičky Leanne ten Brinke a jej spolupracovníkov z Denverskej univerzity (USA). Z iných výskumov vyplynulo, že až 60 % z nás v priebehu 10-minútového rozhovoru nepovie pravdu dva až trikrát a najčastejšie tak robíme počas telefonovania...

Ako je to teda s hovorením pravdy? Hebrejské slovo, ktoré sa najčastejšie prekladá ako „pravda“ je EMET. V bežnej reči sa pod slovom „pravda“ myslia fakty. „Hovorím ti pravdu“ znamená, „hovorím ti fakty tak, ako ich poznám“. Ale spomínaný biblický výraz EMET neoznačuje iba niečie vnímanie vecí – je to vlastná podstata vecí, tak, ako sú. Je to niečo vo svojej samotnej podstate.

A čo je zlé na tom, keď človek sem tam povie maličkú lož? Prečo Sväté Písmo tak rázne trvá na hovorení pravdy? Pozrime sa bližšie na následky lži:

1. Klamstvo ničí slobodu a dôstojnosť našich obetí, pretože je vždy manipulatívne. Tým, že niekomu klameme, odopierame mu možnosť racionálne si vybrať, urobiť uvážené rozhodnutie a vytvoriť si vlastný názor na základe vernej a pravdivej informácie. Znamená to, že sa k ľuďom správame pohrdavo, ako k nejakým objektom, ktoré oklameme a zvedieme pre naše sebecké ciele.

2. Klamstvo poškodzuje osobnú slobodu ľudí, ktorí ho hovoria, pretože sa rýchlo zapletú do lepkavej pavučiny vlastnej manipulácie. Abrahám Lincoln povedal: „Žiadny človek nemá dostatočne dobrú pamäť na to, aby bol úspešný klamár“. Pravdovravní ľudia sa nemusia namáhať, že upadnú do pasce, ktorú si sami vykopal.

3. Klamstvo ničí dôveru. Niekedy je možné oklamať iných ľudí, ale zvyčajne nie na dlho. Keď lož vyjde najavo, nedôvera a podozrievavosť narastú exponenciálne. Nikto už potom nedôveruje klamárovi. Zároveň platí, že nik nie je viac podozrievavý, ako samotní klamári. Predpokladajú totiž, že aj ostatní sú, ako oni.

4. Klamstvo poškodzuje klamárovo vnímanie vlastnej ceny. Aj keď je možné istú dobu klamať iných ľudí, je omnoho ťažšie klamať samého seba. Sám klamár vie, že je falošným a pokrytcom a tým si sám vnútorne ubližuje.

5. Klamstvo ničí náš vzťah s Bohom. Toto asi len málo trápi niekoho, kto sa snaží vykrútiť sa z problémov. Ale nakoniec je práve toto najdevastujúcejší následok klamstva. Klamstvo a faloš sú Božie protiklady. Ak sa im oddávame, vymazávame Boha z nášho obzoru a ak v tomto zvyku zotrvávame, vytrhávame jeho obraz z našej duše.

PhDr. Peter Karľa

OBEČNÁ MATRIKA INFORMUJE

V MESIACI JANUÁR A FEBRUÁR NÁS OPUSTILI

január:

Igor Karľa 1971

Róbert Kováč 1973

Pavel Škutka 1957

február:

Margita Ľoncová rod. Gregendová 1943

Anna Haburajová rod. Dudičová 1922

Jozef Nacko 1952



I. Karľa



R. Kováč



P. Škutka



M. Ľoncová



A. Haburajová



J. Nacko



ŠKORICOVÝ BARANČEK

Tento recept nie je z tých tradičných veľkonočných, ale u nás sa robí od detských čias mojich dcér, lebo mi stále zostane trochu cesta na pasku. Potrebujeme kysnutého cesta asi ako na jeden makovník. Z cesta si oddelíme tri malé kúsky na hlavu a nohy. Zvyšné cesto rozvalkáme, potrieme trochou oleja, posypeme škoricovým cukrom (bohato), zvinieme a pokrájame na cca 2 cm valčeky. Každý valček z jednej strany spojíme a tou položíme na vymastený plech. Ukladáme tak aby nám vyšiel baranček. Dorobíme hlavu, do ktorej vtláčime nové korenie ako oko a nohy. Potrieme vajíčkcom a upečieme. Nezabudnite zapojiť tých najmenších a budete mať okrem dobroty aj krásny zážitok. Veď aj o tom je Veľká noc.

Ing. Jana Špuntová



EMA PED s.r.o., Študentská 1438/1, 069 01 Snina
ICO: 52 802 302 DIČ: 212 11 496 02

VŠEOBECNÁ AMBULANCIA PRE DETI A DORAST.

Prevádzka ambulancie: Cintorínska 40/66, 067 81 Belá nad Cirochou
Lekár: MUDr. Jana Pavlíková
Sestra: Mária Štimová

ORDINAČNÉ HODINY

Pondelok: Ordinuje prevádzka Snina
Utorok: 07:00 - 12:00 12:30 - 15:00
Streda: Ordinuje prevádzka Snina
Štvrtok: Ordinuje prevádzka Snina
Piatok: Ordinuje prevádzka Snina

Tel: 0911 801 189, 057 762 4721



ŠPORT



Z KRONIKY FUTBALU NA POKRAČOVANIE...

Nielen futbalové dianie v oblasti športu sa paralyzovalo, ale takmer všetky aktivity verejného života. Možno práve teraz, počas obdobia koronakrízy, je čas zastaviť sa a nazrieť do minulosti. Tentoraz do histórie budovania základov futbalu v našej obci.

Aj napriek tomu, že obec Belá n/Cir. patrila medzi veľmi veľké obce, telovýchovnú jednotu a futbalový oddiel založili až po oslobodení našej vlasti, februárovom víťazstve pracujúceho ľudu roku 1848, to jest až v roku 1951.

Futbal sa tu síce hral aj za Slovenského štátu na školskom dvore, s pravou koženou šnúrovacou loptou. Do tajov tejto populárnej hry mládež zasnáboval miestny učiteľ Mindáš, neskorší hráč Humenného. Tento predvádzal chlapcom ako hrať hlavou, ako tlmiť loptu prsiami



Futbalisti TJ Sokol Belá nad Cirochou. Snímka z roku 1951. Na snímke stojaci zľava: Jozef Lojan, Pavol Gnip, Jozef Chocholák, Anton Olexa - predseda TJ, Andrej Lojan, Pavol Lojan, Jozef Britan. Sediaci zľava: Ján Roško, Jozef Gajdoš, Jozef Gnip, Jozef Lukáč, Ján Pavlikso



Bartolomej Haburaj
predseda MNV
1949 - 51

i nohami, ukazoval pätičky a ostatné vymoženosti futbalovej techniky. V rokoch 1940 - 1944 z našej obce hral futbal za ŠK Sninu Ján Bakajsa - syn železničiara, ktorý sa po skončení II.svetovej vojny odsťahoval do Košíc.

Mládež z vyšného konca, ako Krešilovci, Onderčín, Čizmár, Gajdoš, Hašul a iní, hrali svoje zápasy na „Luhoch“ a v jeseni na lúke Adama Drabčinovoho. Na „Luhoch“ ako brány slúžili do zeme zabité kolíky, na lúke Adama Drabčinovoho už rozoberateľné bránkové žrde malých rozmerov, ktoré sa po každom „zápase“ odniesli do stodoly P. Gnipa, terajšieho tajomníka TJ.

Mládež z nižného konca dediny hrávala svoje „zápasy“ na lúke mlynára Františka Bakajsu, pri železničnom moste. Hra s koženou loptou sa stávala veľmi obľúbenou a mládež každú voľnú chvíľku trávila svoj čas na trávniku.

Na začiatku roku 1951, teda v jubilejnom roku, keď si obec pripomenula 500.výročie svojho založenia, pri zmene v organizácii telovýchovy a na podnet OV ČSTV v Snine, zišli sa na MNV vtedajší predseda MNV Bartolomej Haburaj, Anton Olexa - pracovník ONV v Snine, Pavol Burík - Čús, už nebohý Ján Hlsem, Ján Bednár /tiež už nebohý/, Ján Gič, Rieskup - pracovník ONV v Snine, Ján Roško a Pavol Haburaj - toho času učiteľ, aby založili telovýchovnú jednotu a jediný futbalový oddiel. Na ustanovujúcej schôdzi bol jednomyselne zvolený predseda TJ Anton Olexa, Ján Bednár - tajomník TJ, Pavol Burík - pokladník TJ a Ján Hlsem - hospodár TJ... Z archívu: PhDr. P. Karľa

Pavol Gnip, BN, ročník I., číslo 2, 2.máj 1986



V roku 1951 došlo k schváleniu názvu TJ DŠO Sokol a podaniu prihlášky do súťaže pre prvý ročník 1951/52

INFORMÁCIA PRE OBČANOV ZBER JEDLÝCH OLEJOV A TUKOV

V našej obci sa zavádza zber jedlých olejov a tukov z domácností.

Pripravili sme pre Vás základné informácie týkajúce sa zberu.

Ako sa zbiera?

- občan zbiera jedlé oleje a tuky z domácností do uzavretých plastových fliaš
- občan tieto pozbierané jedlé oleje a tuky donesie do označenej nádoby na zber jedlých olejov a tukov, ktorá bude umiestnená v priestoroch pred Obecným úradom
- plastové fľaše, ktoré občan prinesie, sa nevracajú – odpad sa neprelieva ale odváža sa priamo v týchto fľašiach
- spoločnosť FÚRA s.r.o. prevezme tieto jedlé oleje a tuky a zabezpečí ich ekologické spracovanie



Čo sa zbiera?

- všetky druhy jedlých olejov a pevných tukov z domácností, ktoré vznikajú pri varení
- použité aj nepoužité jedlé oleje a tuky



Čo sa nezbiera pri tomto zbere?

- technické oleje (motorové, prevodové, transformátorové oleje a pod.)
- masárske a kozmetické oleje
- tieto druhy olejov sa zbierajú spolu s nebezpečným odpadom



Prečo zbierať?

- zvýši sa miera separácie odpadu v obci
- zabezpečí sa ďalšia využiteľnosť jedlých olejov a tukov, čím dôjde k úspore prírodných zdrojov
- zabezpečí sa ekologické nakladanie s jedlými olejmi a tukmi
- zamedzí sa upchávaniu odpadového potrubia



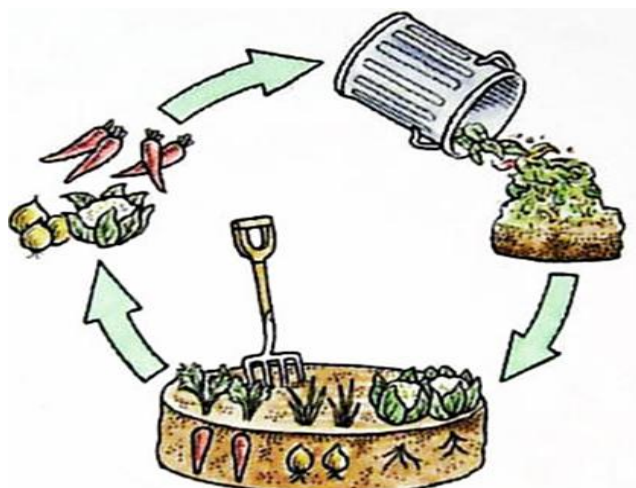
Čo to stojí?

- občan môže doniesť jedlé oleje a tuky v plastových fľašiach bezplatne

AKO SPRÁVNE KOMPOSTOVAŤ

ČO PATRÍ A ČO NEPATRÍ DO KOMPOSTÉRA?

Biologicky rozložiteľný odpad stále tvorí polovicu objemu nádob vyvázaných na skládky. **Kompostovaním** (predchádzaním skládkovania bioodpadu) znížime množstvo odpadu v nádobách, zvýšime mieru triedenia a znížime náklady na zmesový komunálny odpad.



- Počas celého procesu kontrolujeme vlhkosť kompostu. Ak stlačíme dobre premiešaný materiál v dlani, nemala by nám spomedzi prstov vytekať voda (max. 2-3 kvapky). Keď dlaň otvoríme, materiál by mal zostať stlačený (nemal by sa rozspať). Podľa potreby kompost dovlhčíme alebo pridáme suchý savý materiál. Pri vlhčení je vhodné kompost aj prekopávať. Zabezpečíme tak prevlhčenie celého kompostu, nielen jeho vrchnej časti.
- Aby kompostovací proces prebiehal správne, musíme zabezpečiť dostatočné prevzdušnenie kompostovaného materiálu (kompostovací proces nesmie smrdieť). To dosiahneme vytvorením dostatočného množstva otvorov na zásobníku a minimálne 2 až 3x ročne prekopávaním (prehadzovaním) kompostu. Prekopávanie výrazne urýchľuje rozklad.
- Ak sme dobre založili kompostovaciu kopu, mala by nám pri dostatku materiálu (0,5 až 1 m³) do 1-3 dní vystúpiť jej teplota na 40 až 60°C. Táto teplota sa môže v komposte udržať niekoľko dní až týždňov. Vysoké teploty urýchľujú rozklad a pomáhajú ničiť klíčivosť semien a choroboplodné zárodky.
- Kompostovaný materiál môžeme premiešavať s malým množstvom zeminy (nie je to však nevyhnutné). Jej váhový podiel by nemal byť väčší ako 10%. Zemina obsahuje mikroorganizmy, ktoré napomáhajú rozkladným procesom; dokáže viazať vlhkosť a pomaly ju uvoľňovať do okolia; napomáha pri vzniku jemnej hrudkovitej štruktúry a výrazne dokáže viazať aj zápach.
- Po dodržaní vyššie popísaných pravidiel môžeme kompost vyrobiť už za 3 až 6 mesiacov. Ak ich nedodržíme, doba kompostovania sa môže predĺžiť na 1 až 2 roky.
- Pred použitím kompost preosejme a nespracované časti vložíme do novej kopy.



ČO SA DÁ KOMPOSTOVAŤ?

Kompostovať môžeme všetky biologické odpady, ktoré vznikajú v domácnosti, záhrade, na poli alebo pri chove hospodárskych zvierat. Ideálna je mnohoraká zmes najrozličnejších materiálov, ktorú musíme vhodne upraviť (podvrviť, posekať, zvlhčiť, atď.) a dobre premiešať.

Do kompostoviska nedávame žiadne nerozložiteľné odpady (sklo, kovy, plasty, chemické prostriedky, lieky, oleje, jednorazové plienky), zvyšky varených jedál, mliečne výrobky, mäso, kosti a ryby (láškajú zvieratá, skoro podliehajú skazeniu a potom nepríjemne zapáchajú), popól z uhlia, zvyšky z lakovaného a natieraného dreva a drevotriesky, výkaly mäsožravých a chorých zvierat.

Klíčivosť húževnatých burín a ich semien zničíme, ak ich necháme pred kompostovaním skvasiť v nádobe s vodou. V lete nám na to stačí cca 15 – 20 dní (kým sa neprestane v nádobe tvoriť pri miešaní pena).



KEDY JE KOMPOST ZRELÝ?

Do nádobky s vlhkým kompostom vysejeme semienka žeruchy sietej. Ak nám počas týždňa väčšina semien vyklíči, znamená to, že kompost už neobsahuje nijaké látky škodlivé pre rastliny a môžeme ho už použiť v záhrade. Intenzívne zelené klíčne lístky svedčia o vyzretom komposte, zatiaľ čo žlté alebo hnedé lístky o surovom. Ak vyklíči len málo semien, musí sa kompost podrobiť ešte ďalšiemu rozkladu.

AKO VYUŽIŤ HOTOVÝ KOMPOST?

Vyzretý kompost je hneď až tmavohnedej farby, jemnej hrudkovitej štruktúry, nezapácha, ale vonia ako lesná pôda. Jeho prednosti sú v tom, že má schopnosť zadržiavať vodu v pôde, prevzdušňovať ju a zásobovať ju živinami. Surový kompost, ktorý ešte nie je úplne rozložený, aplikujeme na pôdu na jeseň. Vyzretý kompost môžeme aplikovať kedykoľvek napr. pri výseve; výsadbe priesad, stromov a kríkov; hnojenie trávnikov a záhrad. Kompost má pH neutrálnu a preto nie je vhodný ku kyslomilným rastlinám ako sú napr. čučoriedky, azalky.

Kompost nikdy nezaorávame, len ho jemne zapravíme do zeme. Na dostatočné zásobenie pôdy živinami stačí pre väčšinu pestovaných rastlín 1 cm vrstva kompostu ročne. Potrebujeme k tomu 10 litrov kompostu na 1 m² pôdy.

DÔLEŽITÉ UPOZORNENIE!

Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch **zakazuje** pod hrozbou výsokej pokuty biologický odpad z údržby verejnej a súkromnej zelene a záhrad (vrátane cintorínov):

- spaľovať,
- vyhadzovať na nelegálne (čierne) skládky,
- ukladať do zberových nádob na zmesový komunálny odpad a odvážať ich na skládky odpadov.

Viac informácií o kompostovaní nájdete na www.kompost.sk.

Tento leták pripravilo pre Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky občianske združenie Priatel Zeme – SPZ.



Vytlačené na 100 % recyklovanom papieri. ♻️



KOMPOSTOVANIE

Kompostovanie je spôsob, ako si môžeme svojpomocne vyrobiť z biologického odpadu kvalitný kompost – organické hnojivo, ktoré je ideálne pre pestovanie rastlín. Pomocou neho vrátime späť do pôdy živiny, ktoré sme z nej predtým pri pestovaní odobrali.

Kompostovisko by nemalo chýbať v žiadnej modernej domácnosti!



MINISTERSTVO
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tabuľka: Prikklady materiálov vhodných na kompostovanie

Dusíkaté materiály (mäkké, zelené a šťavnaté materiály)	Uhlíkaté materiály (tvrdé, hnedé a suché materiály)
Zvyšky z čistenia ovocia a zeleniny	Seno
Zvyšky rastlinných jedál	Kôstky, makovice
Tráva, zvädnuté kvety	Suché zvyšky z pestovania
Vypletá burina	Konáre, štiepka, hoblíny, piliny
Hnoj a trus hospodárskych zvierat	Lístie (aj orechové), ihličie
Čaj, kávová usadenina	Kukuricné klasy a stonky
Znehodnotené potraviny	Papierové obrúsky a vreckovky
Zhnité ovocie a zelenina	Škrupiny z vaječ a orechov
Zelené zvyšky z pestovania	Popol z dreva

AKO A KDE SI ZALOŽIŤ KOMPOSTOVISKO?

Pri umiestňovaní kompostoviska je vhodné dodržať niektoré zásady a odporúčania. Zabezpečíme:

- kontakt kompostovaného materiálu so zemou. Sprístupníme ho tak pôdnym organizmom (dážďovkám, roztočom, mikroorganizmom), ktoré ho rozkladajú;
- aby donášková vzdialenosť ku kompostovisku nebola veľmi veľká, a aby okolo neho bol dostatočný priestor na manipuláciu s náradím;
- spevnený podklad pracovného miesta (nie kompostoviska), ktorý umožní pohodlný prístup aj pri dlhodobejšom daždi;
- aby kompostovisko nebolo vystavené priamemu slnku, silnému vetru (aby sa kompost nevysušoval) a ani dažďu (prílišné zamokrenie). Preto je vhodné, ak ho umiestnime do tieňa (pod strom, živý plot, atď.) a prikryjeme ho proti dažďu (geotextiliou, strieškou, atď.);
- aby neprekážal susedom.

NAJPOUŽÍVANEJŠIE SPÔSOBY KOMPOSTOVANIA

Najjednoduchším spôsobom je kompostovanie v hrobí (kope). Stačí, ak materiál upravíme, premiešame a uložíme do požadovaného tvaru. Tento spôsob sa používa hlavne tam, kde je dostatok priestoru a väčšie množstvo materiálu.

Druhým, estetickjším spôsobom je kompostovanie v zásobníkoch. Tie môžu byť z rôznych materiálov (drevo, plast, pletivo, kov, betón, kameň alebo ich kombinácie). Môžeme si ich kúpiť alebo svojpomocne vyrobiť napr. z odpadových materiálov (staré nepotrebné dosky, drevené a plastové palety, staré sudy, pletivo...).

PRÁVIDLÁ SPRÁVNEHO KOMPOSTOVANIA

- Kompostujeme iba upravený (posekaný, podvrvený, nalámaný) materiál. Čím je menší, tým sa rýchlejšie rozloží.
- Nazbierané materiály neukladáme do kompostoviska vo vrstvách, ale ich navzájom zmiešavame. Platí, že mäkké, zelené a šťavnaté materiály (dusíkaté – pozri v tabuľke) musíme zmiešavať s tvrdými, hnedými a suchými materiálmi (uhlíkatými – pozri v tabuľke).
- Uhlíkaté materiály väčšinou vznikajú na záhrade v inom čase (od jesene do jari) ako dusíkaté materiály (od jari do jesene). Preto by sme si ich mali uskladniť a len postupne podľa potreby ich pridávať k vznikajúcim dusíkatým materiálom.

